

STIFTELSEN för
STRATEGISK FORSKNING

Verksamhetsberättelse

2023

Här placeras bidragen

Podden "Om vetenskap"
och årets forskarfilmer

Ordförande
har ordet

Året som gått 2023

Utlysningar och
bidragsbeslut 2023

Vd har ordet

Kapitalförvaltnings-
kommitténs ordförande
har ordet

Årsredovisning

Innehåll

Vd har ordet

Ordförande har ordet

Året som gått 2023

Januari

Februari

Mars

April

Maj

Juni

Juli

Augusti

September

Oktober

November

December

Utlysningar och bidrags-

beslut 2023

Här placeras bidragen

Podden ”Om vetenskap” och
årets forskarfilmer

Årsredovisning 2023

Kapitalförvaltningskommitténs
ordförande har ordet

SSF:s kansli

SSF:s styrelse

Om stiftelsen

Vd har ordet

– Genom samverkan ökar genomslaget

SSF utvecklar sin strategiska programportfölj. Här märks tillkomsten av Multidisciplinära forskningscentra (MRC). Bidragen är på 60 miljoner kronor vardera. Syftet är kraftsamla inom akademi tillsammans med näringsliv och samhälle. MRC placerar samtidigt Sverige i en ledande position inom respektive forskningsfält. Högaktuella områden för MRC är:

- Halvledarsystemdesign, beviljat projekt
- Strategiska metaller och mineral, utlysning och beslut
- Medicinsk primärprevention, utlyst
- Komplexa cellulära system, utlyst
- 6G satellitkommunikation, utlyst.

För ändamålsuppfyllandet under 2023

betalade stiftelsen ut 544 miljoner kronor till knappt 300 pågående projekt för forskning utförd vid universitet och högskolor ofta i samverkan med näringslivet. Nya utlysningar beslutades till ett värde av 277 miljoner kronor.

Genom samverkan ökar genomslaget. Ett framträdande exempel är profilen för vårt

FOTO: JENNY HALLENGREN

Lars Hultman, vd SSF.

MRC på strategiska metaller och mineral, vilken identifierades i diskussion med Mistra, Stiftelsen för miljöstrategisk forskning. Mistra gjorde samtidigt en matchande systemorienterad satsning. Med rätta satsningar kan även små medel ge stor hävstång, vilket gäller SSF:s stöd till att skriva EU-ansökningar. Utfallet är uppmuntrande.

SSF deltar i samtalet om forskning för en hållbar utveckling,

senast med ett inspel till regeringens nästa forsknings- och innovationsproposition. Här föreslår jag akademisk frihet – på riktigt – genom institutionellt autonoma lärosäten. SSF frammanar

också rörlighet bland forskare och nyttiggörande av upptäckter.

Blicken är stadigt riktad framåt. Kommande år blir det bland annat nya MRC, bilaterala projekt med Sydkorea och en förlängning av stiftelsens projektstöd till ukrainska forskare i Sverige.

Och så fyller SSF 30 år under 2024!

Lars Hultman

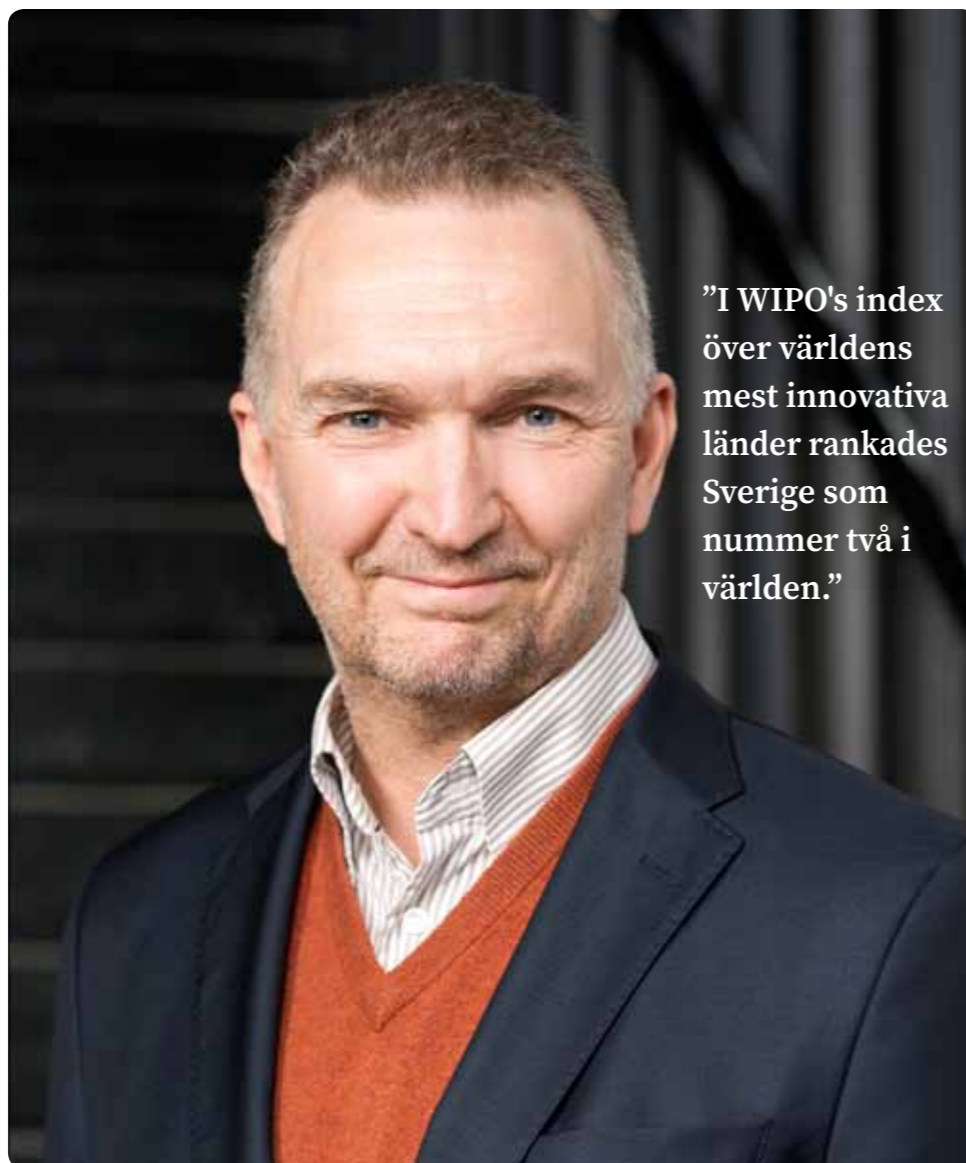

Ordförande har ordet

Mänskligheten står inför en utmanande transformation inom klimat, hälsa och digitalisering. Denna omstöpning är både komplex och krävande, vilket i sin tur innebär att de lösningar som ska tillämpas för att nå ett hållbart samhälle också är både komplexa och kraftfulla. Suget efter ny kunskap inom många områden ger sig till känna då samhällen och industrier allt tydligare kraftsamlar kring policyer och utveckling av lösningar för transformation. För ett litet land som Sverige blir det extra

FOTO: JENNY HALLENGREN

”I WIPO's index över världens mest innovativa länder rankades Sverige som nummer två i världen.”

Magnus Berggren, Linköpings universitet, är styrelseordförande i SSF.

viktigt med en tydlig strategisk komponent i kompassriktningen för att på bästa sätt kunna navigera i det stormiga havet av forskning och innovationer för hållbarhet.

När FN:s Immaterialrättsorganisation WIPO i september i fjol offentliggjorde sitt index över världens mest innovativa länder rankades Sverige som nummer två i världen, efter Schweiz och före USA. Detta är ett viktigt kvitto och en stor uppmuntran att vi i Sverige lyckas med vår forskning och innovation, och att det leder till tillämpbara lösningar.

Stiftelsen för Strategisk Forskning har som sin främsta uppgift att finansiera projekt för grundläggande och tillämpad forskning där de svåraste utmaningarna blir till hypoteser som sedan leder till excellenta forskningsresultat. Med en alltid närvarande strategisk komponent ges de sökande forskarna stor frihet att formulera metoder och angreppssätt. Det har varit en stor glädje och inspiration att få delta i beslut för ett stort antal mycket excellenta forskningsprojekt under 2023, och att samtidigt få följa tidigare beviljade projekt och hur flera av dessa resulterar i innovationer och tillämpningar med stor signifikans för ett hållbart samhälle.

Med stor tillförsikt och entusiasm kör vi nu i gång året 2024; året då Stiftelsen fyller 30 år.

Magnus Berggren

Januari 2023

SSF deltar i Cybernodens* samverkanskonferens

där ett 30-tal projekt, finansierade av Vinnova, MSB och SSF berättar om sitt arbete och sina resultat.

På en mottagning på Israels ambassad firas de forskningsprojekt som erhållit bidrag i utlysningen **Lise Meitner Grants for Israeli-Swedish Research Collaboration**, ett samarbete mellan SSF och MOST – Israels ministerium för innovation, vetenskap och teknik.

SSF deltar i EU:s materialexpertgrupp med syfte att ta fram en strategisk agenda för AMI2030 – Advanced Materials 2030 Initiative.

*En nationell kraftsamling kring cybersäkerhet driven av RISE.

Via länk mellan Israels ambassadörsresidens i Stockholm och Sveriges ambassadörsresidens i Tel Aviv firades utsedda Lise Meitners projekt.

Februari 2023

FOTO: ISTOCK

MRC MetMin fokuserar på innovationskritiska/sällsynta metaller och mineral, nödvändiga för en grön/smart omställning.

För tionde året i rad utlyses SSF Industridoktorand! 30 miljoner kronor avsätts till forskning och forskarutbildning för 12 industridoktorander.

SSF utlyser 60 miljoner kronor för att etablera ett forskningscentrum för att trygga tillgången av strategiska råvaror, **MRC MetMin**. Forskningen ska fokusera på utvinning och anrikning av metaller.

SSF deltar i "AIMday Materials", Uppsala universitet där SSF:s satsningar inom materialvetenskap presenteras.

Vd Lars Hultman träffar minister Wu vid National Science and Technology Council (NSTC), i Taipei, för att diskutera forskningssamarbetet med Taiwan.

Mars 2023

MRC MedPrev vill förebygga sjukdomar och ge förutsättningar för ett hälsosammare liv för människor i alla åldrar.

FOTO: ISTOCK

Besök från Världsbanken och kroatiska ministerier hos SSF för utbyta erfarenheter om samverkan mellan grundforskning och behovsmotiverad forskning samt hur vi kan öka genomslaget och nyttigörandet av forskningsresultat.

Stiftelsen för Strategisk Forskning utlyser 60 miljoner kronor för bildandet av ett multidisciplinärt forskningscentrum för medicinsk primärprevention, **MRC MedPrev**. Syftet är att aktivt jobba för god hälsa för att preventivt hindra lidande och uppkomst av sjukdomar. Centrumet är det tredje i SSF:s satsning på Multidisciplinära forskningscentra.

April 2023

SSF beviljar åtta bidrag på totalt 3,8 miljoner kronor till hjälp för att söka bidrag inom programmet **Horisont Europa (HEU)**, EU:s ramprogram för forskning och innovation.

Ny möjlighet ges att söka **Strategisk mobilitet!**

SSF beviljar 60 miljoner kronor till forskningsprojektet **Chalmers-Lund Centrum för Avancerad Halvledarsystemdesign, ClassIC**, SSF:s första MRC – Multidisciplinary Research Center.

”Solceller – så funkar dagens och framtidens teknik” inleder den nya säsongen av SSF:s podd ”Om Vetenskap”!

Stiftelsen för Strategisk Forskning satsar 10 miljoner kronor i en ny utlysning: **SSF Industriell postdoktor**.

- Vad finns det för tekniska solcellslösningar idag och finns det nya bättre material på gång? Lyssna på podden Om Vetenskap!

Maj 2023

SSF:s programchef och vd deltar i ”Science Policy Forum” organiserat av Korea-Nordics Science &

FOTO: SOFIE PEHRSSON

Ytterligare två avsnitt av podden ”Om Vetenskap” finns att lyssna på under maj. Ett – om Östersjöns hälsa!

Technology Cooperation Center (KNTEC) i Solna. I samband med detta planeras ett kommande bilateralt forskningsprogram mellan SSF och koreanska National Research Foundation (NRF).

Två nya avsnitt av podden ”Om Vetenskap” kommer ut:

- ”**Elektronik i stället för medicin?**” Med mjuk elektronik som sprutas in i kroppen vill forskarna bota cancer eller hjälpa personer med parkinsons, epilepsi eller kanske ADHD.
- ”**Hur kan vi hjälpa Östersjön?**” Görs det nåt för att få henne att må bättre och fungerar det? Kan ny forskning säga vad vi bör göra?

Juni 2023

Entreprenörskapsforum håller seminarium och presenterar tre forskningsartiklar baserade på SSF-

FOTO: SOFIE PEHRSSON

Följ med när deltagarna i Framtidens Forskningsledare-7 åker på studieresa till Israel!

data. En av slutsatserna är att SSF utlysningar har en systempåverkan även för de ansökande som inte får bidrag.

Framtidens forskningsledare (FFL-7) åker på studieresa till Israel. Under sju dagar får den svenska truppen, bestående av 18 personer, se stora delar av det heliga landet och framförallt, besöka några av de absolut främsta universiteten i landet. Se filmen från resan här!

Två nya avsnitt av podden "Om Vetenskap": "Varför satsas det på svenska sällsynta jordartsmetaller först nu?" och "Skydda din trädgård med djur, svampar och bakterier".

Juli 2023

Årets upplaga av "Framtidens Forskning" är här.

Intervju med bland annat Sveriges forskningsminister Mats Persson om att "Mer spets ska ge vassare forskning", med Ericssons forskningschef Magnus Frodigh om "Stora teknikskiften väntar i spåren av 6G" och med Rymdstyrelsens generaldirektör Anna Rathsman om "Svensk rymdforskning viktig för klimatforskning". Dessutom en ledare och en intervju med SSF:s vd Lars Hultman och reportage om massor av spännande forskning om till exempel: "Centrum för svensk halvledar-design", "Bristar i hjärnans sköljsystem möjlig orsak till demens" och "Utvecklar nytt verktyg för snabb antibiotikadiagnostik".

SSF träffar Taiwans National Kaohsiung University of Science and Technology (NKUST) under deras besök i Stockholm.

Läs tidningen
Framtidens
Forskning!

Augusti 2023

Premiär för filmerna med ”Framtidens forskningsledare 7”. Under hösten och våren 2024 lanseras 14 filmer. Först ut är Henrik Boije vid Uppsala universitet med filmen ”**Zebrafiskar hjälper forskarna att förstå nervsystemet**”: Om man förstår hur människans nervsystem bildas kan man också lättare få förståelse för hur olika sjukdomar uppstår, som MS och ALS.

SSF utlyser för andra gången programmet **Adjungerad professor**, nu med tillägget **adjungerad lektor**. Utlysningen riktar sig till högt kvalificerade personer anställda inom svenskt näringsliv, vårdgivare eller statliga myndigheter som söker anställning vid ett svenskt lärosäte.

FOTO: FILMFINITY

Premiär för filmerna med Framtidens Forskningsledare 7 – först ut är Henrik Boije vid Uppsala universitet.

September 2023

Ytterligare två filmer publiceras som sammanfattar forskning utförd av "Framtidens Forskningsledare":

Genom att bygga modeller utifrån riskfaktorer som ökar sannolikheten att utveckla autism, ADHD eller dyslexi, kan Kristiina Tammimies och forskarna vid KI, tidigare hitta barn som behöver extra hjälp.

Blir styrsystem hackade får det stora konsekvenser för samhället. André Teixeira och hans forskargrupp vid Uppsala universitet forskar om hur styrsystemen ska bli säkrare för cyberattacker.

SSF:s Forskningssekreterare Gergana Hamberg deltar i workshopen "Digital Transformation of Advanced Materials Research & Innovation".

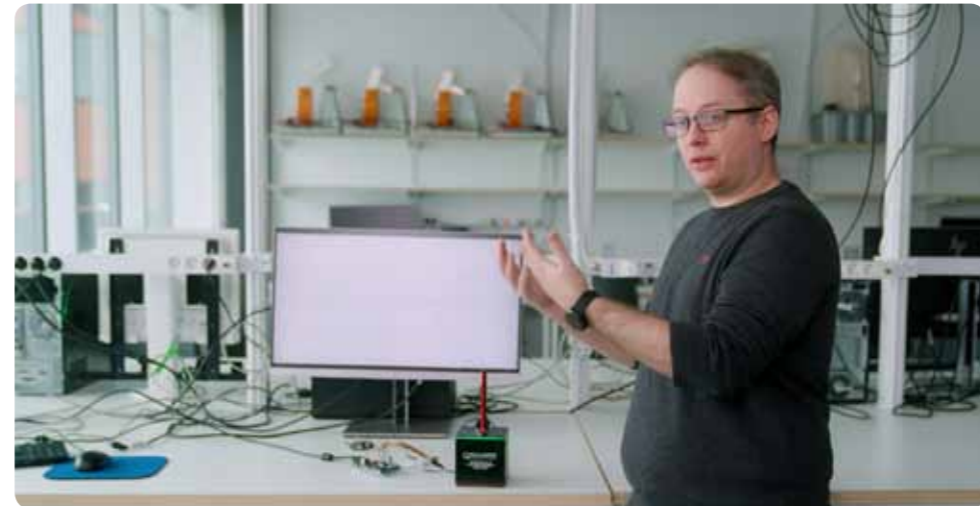

FOTO: MARKUS JORDÖ

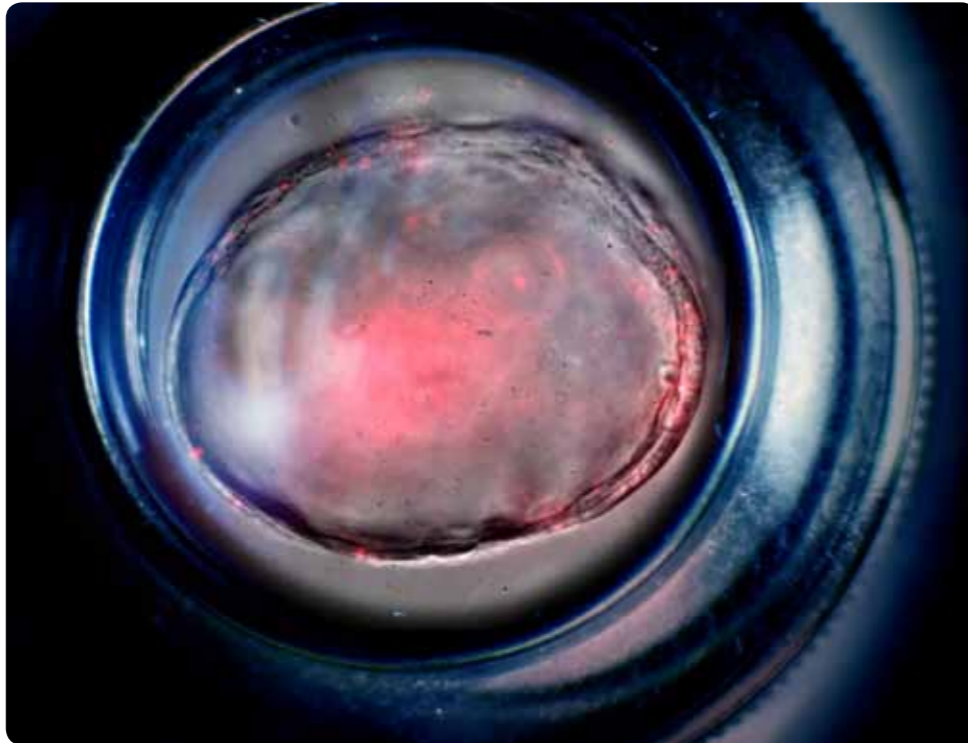
André Teixeira vid Uppsala universitet forskar om att motverka cyberattacker inom industrin.

Lars Hultman, SSF:s vd, deltar i Science and Technology in Society (STS) Forum i Kyoto.

Oktober 2023

FOTO: MARKUS JORDÖ

Komplexa cellulära system, kan vara till exempel organoider, här i form av en miniatyrtarm.

SSF fyller 30 år 2024. Det firas med jubileumsutlysningen **SSF Sabbatical 2024** där forskare ges möjlighet att ta sabbatsår utomlands.

Komplexa cellulära system, till exempel så kallade organoider, har blivit allt viktigare inom forskningen. **60 miljoner kronor avsätts för bildandet av ett multidisciplinärt forskningscentrum för komplexa cellulära system.**

Projektet ”**Forskningscentrum för Smart Exploration**” får bidraget på 60 miljoner kronor i utlysningen för **MRC MetMin**. Forskningen leds av Uppsala universitet och ska fokusera på utvinning och anrikning av metaller och mineral.

Årets industridoktorander utses och presenteras.

November 2023

Vid ett gemensamt finansiävent för Högskolan i Skövde, Högskolan i Halmstad, Jönköping University, Högskolan i Borås och Högskolan Väst presenteras SSF och våra satsningar. Detsamma görs även under "Grants Day" vid Uppsala universitet.

Genom utlysningen **SSF: EU Horisont Europa ansökningsstöd**, erbjuder stiftelsen 10 miljoner kronor för att hjälpa forskare att söka EU-bidrag som projektkoordinator för "HEU Pelare 2".

Ny film publiceras, denna gång om **6G med Framtidens Forskningledare, Emil Björnsson** vid KTH.

Återigen går det att söka **postdoc i Japan**, ett samarbete med JSPS (Japan Society for the Promotion of Science).

FOTO: PIXABAY

Nytt stöd för att skriva en EU-ansökan till Horisont Europa (HEU)!

December 2023

FOTO: ISTOCK

6G Satellite Communication – forskning om energi-effektiv mobilkommunikation och rymdbaserad satellitkommunikation.

SSF avsätter 60 miljoner kronor till ett multidisciplinärt forskningscentrum ”MRC – 6G Satellite Communication (6GSAT)”.

2023 års **Strategiska mobilitetsbidrag** utses. Tio miljoner kronor fördelas på nio projekt. Målet med programmet är att öka kunskapsöverföring och korsbefruktning mellan olika sektorer och att ge forskare möjligheten att utvecklas i en ny miljö.

SSF Industriell postdoktor 2023 presenteras. Projekten handlar om allt ifrån att förbättra teknik för akustisk infångning av biologiska partiklar, till att utveckla nya Terahertz-mottagare för att mäta den globala uppvärmningen.

Utlysningar och bidragsbeslut 2023

Utlysningar

Februari	EU-ansökningsstöd (EU23)
	Industridoktorand 2023 (ID23)
April	Industry-oriented Postdoc (IPD23)
	Strategisk mobilitet (SM23)
Augusti	Adjungerade professorer 2023 (APR23)
Oktober	MRC, Complex Cellular Systems, C-Cell (CCS23)
	Sabbatical 2023 (SAB23)
December	MRC, 6G Satellite Communication, 6GSAT (CSG23)

Beslut om forskningsbidrag

April	MRC SeSyDe (CSS22)
Juni	Forskningsinstitutsdoktorand (FID22)
Augusti	Forskarhjälp (IA23)
Oktober	Flyttfara, Mikael Sigvardsson (IB23)
	Industridoktorand 2023 (IDB23)
	MRC MetMin (CMM22)
December	Strategisk mobilitet (SM23)
	Industry-oriented Postdoc (IPD23)

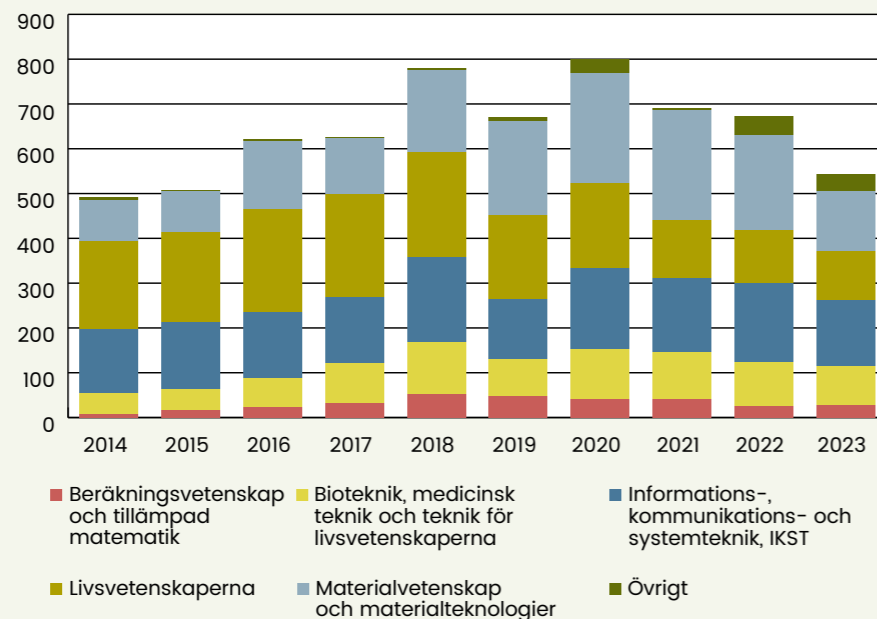

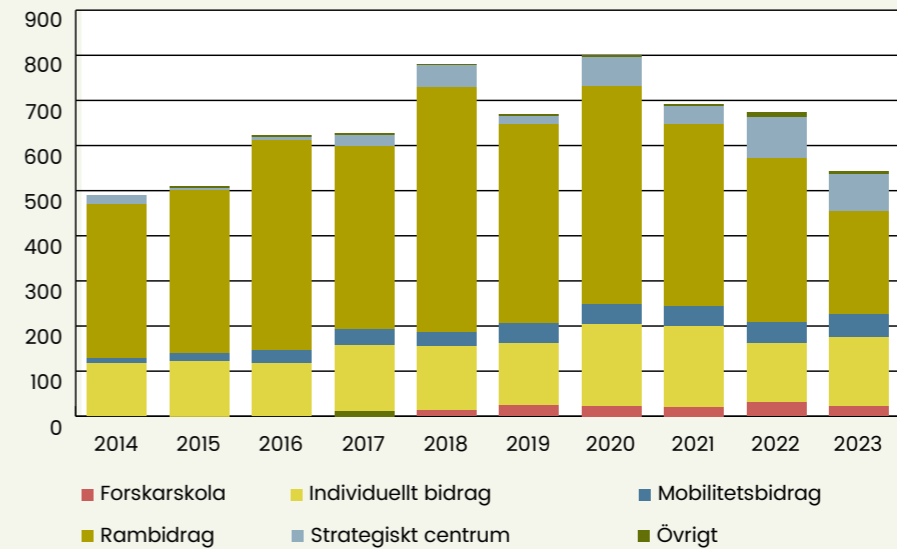
Här placeras bidragen

Graferna visar utbetalningar från SSF under de senaste tio åren fördelat på bidragsform, forskningsområde och lärosäte.

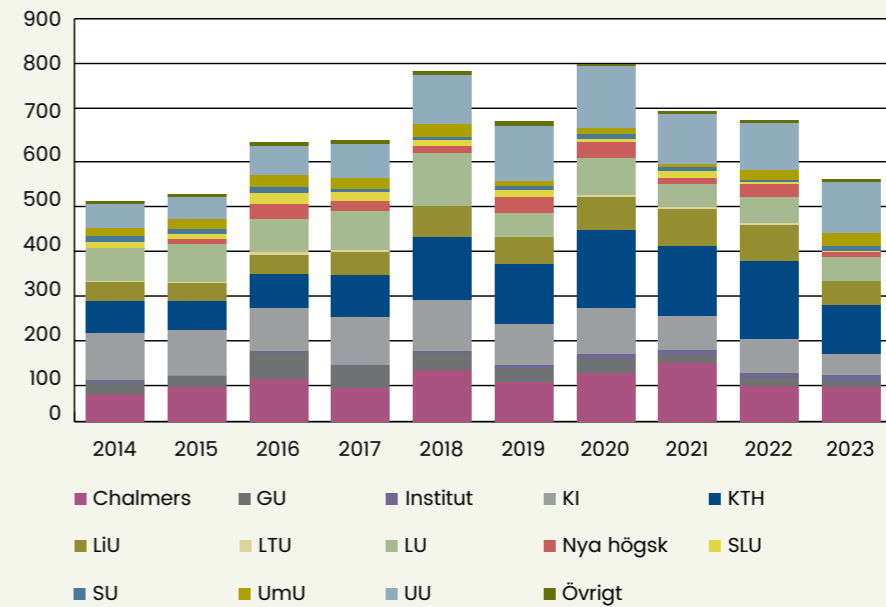
Utbetalt per forskningsområde (Mkr)

Utbetalt per bidragsform (Mkr)

Utbetalt per förvaltande organisation (Mkr)

Podden "Om Vetenskap" och forskarfilmer

Den tredje säsongen av SSF:s podd "Om Vetenskap" lanseras under året. Dessutom produceras 14 filmer med Framtidens Forskningsledare 7, några publiceras redan under hösten och resten kommer våren 2024. Se och lyssna på smakprov här!

Zebrafiskar hjälper forskarna att förstå nervsystemet Henrik Bojie vid Uppsala universitet använder Zebrafiskar för att undersöka hur sjukdomar som MS och ALS uppstår.

Skydda din trädgård med djur, svampar och bakterier Hur får man bort skadedjur i trädgården? Jo, genom att tillsätta nyttodjur – om biologiska bekämpningsmedel och dess forskning?

Varför satsas det på svenska sällsynta jordartsmetaller först nu? Är anledningen ny teknik? Eller är det storleken och halten hos LKAB:s fyndighet i Kiruna som gör det lönsamt?

Hur kan vi hjälpa Östersjön? Hur mår hon egentligen, Östersjön? Görs det nåt för att få henne att må bättre och fungerar det? Kan ny forskning säga vad vi bör göra?

Se fler filmer om SSF:s projekt här!
Lyssna på fler avsnitt av SSF:s podd "Om Vetenskap" här!

Årsredovisning 2023

SSF:s kapital utgörs av de medel som genom regeringens beslut överfördes till stiftelsen 1994. Genom god förvaltning över åren var värdet av stiftelsens förvaltade kapital per den 31 december 2023 11,9 miljarder kronor, efter att stiftelsen har betalat ut forskningsbidrag om 17,7 miljarder kronor under åren 1994–2023.

[Läs hela Årsredovisningen här.](#)

Kapitalförvaltningskommitténs ordförande har ordet

Efter ett 2022 som starkt präglades av överhettade ekonomier, skenande inflation och fallande tillgångspriser kom 2023 att betecknas som något av ett normaliserings år. Ett år då vi fått erfara att en nollränta inte kan vara för evigt, att kapital därmed åter kommer med en kostnad, att belånade balansräkningar kan skapa utmaningar och att centralbankerna ibland får dirigera världsekonomierna. Mönstret med högre räntor präglade även 2023, även om marknaderna mot slutet av året började ana ett ljus i tunneln. Aktiemarknaderna steg rejält under årets sista månader, vilket gjorde att året trots alla utmaningar slutade på plus.

En bransch som dock fortsatte att möta stora utmaningar var fastigheter. De mest räntekänsliga bolagen har upplevt extrema påfrestningar och har i många fall tvingats realisera stora förluster. Även för välskötta bolag har utmaningarna varit stora. Alla bolag har sett fastighetsvärderingarna sjunka, samtidigt som räntekostnaderna ökat och tillgången till kapital minskat. Detta har även drabbat stiftelsens fastighetsportfölj, där främst vårt stora ägande i Stenvalvet varit i fokus. Vad vi kan glädjas över är fokuset på samhällsfastigheter, vilket är det segment som klarat sig bäst, samt att Stenvalvet har låg belåningsgrad och kunnat stå emot utma-

ningarna förhållandevis väl. Vi har dock självfallet påverkats, då värdet på vårt innehav sjunkit. Samtidigt har vi fortsatt gynnats av vår väldiversifierade portfölj, där såväl aktier som ränteplaceringar och våra övriga onoterade tillgångar utvecklats väl. När vi summerar året kan vi konstatera att portföljen stigit med 1,6 procent och att vi trots en osäker omvärld fortsatt att addera värde till vår verksamhet.

Ann Grevelius

SSF:s kansli

Lars Hultman, Verkställande direktör
tel: 08-505 816 77, 073-358 16 77
e-post: lars.hultman@strategiska.se

Joakim Amorim, Programchef
tel: 08-505 816 65, 073-358 16 65
e-post: joakim.amorim@strategiska.se

Jonas Bjarne, Forskningssekreterare: ICT, matematik
tel: 08-505 81 673, 0733-58 16 73
e-post: jonas.bjarne@strategiska.se

Johan Nilsson, Forskningssekreterare: Livsvetenskaper,
Forskningsinstitutsdoktorander
tel: 08-505 816 74, 073-358 16 74
e-post: johan.nilsson@strategiska.se

Sara Marakbi Häkkinen, Ekonom
tel: 08-505 816 62, 073-358 17 46
e-post: sara.marakbi@strategiska.se

Magnus Jacobsson, Portföljförvaltare
tel: 08-505 816 75, 073-358 16 75
e-post: magnus.jacobsson@strategiska.se

Mattias Lundberg, Forskningssekreterare:
Industridoktorander, IRC, produktion
tel: 08-505 816 78, 073-358 16 78
e-post: mattias.lundberg@strategiska.se

Sofie Pehrsson, Kommunikationschef och
vetenskapsredaktör
tel: 08-505 816 67, 073-358 16 67
e-post: sofie.pehrsson@strategiska.se

Birgitta Talu, Receptions- och kontorsadministratör
tel: 08-505 816 61 073-358 12 42
e-post: birgitta.talu@strategiska.se

Gergana Hamberg, Forskningssekreterare:
Materialvetenskap, FFL, Ledarskapsprogram
tel: 073-358 16 76
e-post: gergana.hamberg@strategiska.se

Vivianne Liliansdotter, Registrator, vd-sekreterare
tel: 08-505 816 64, 073-358 16 64
e-post: vivianne.liliansdotter@strategiska.se

Lotta Thörn, Ekonomichef
08-505 816 69; 073-358 16 69
e-post: lotta.thorn@strategiska.se

SSF:s styrelse

FOTO: JENNY HALLENGREN

Främre raden från vänster: Annika Sanfridson, Cantragia AB; Magnus Berggren, Linköpings universitet, ordf SSF; Gösta Lemne, Ericsson.

Mittenraden: Katarina Gårdfeldt, Polarforskningssekretariatet; Björn Ottersten, Kungliga Tekniska Högskolan.

Bakre raden från vänster: Erik Valtonen, konsult; Kerstin Johannesson, Göteborgs universitet; Claes Wohlin, Blekinge Tekniska Högskola.

Saknas gör Charlotte Brogren, Alimak Group AB; Pernilla Wittung Stafshede, Chalmers Tekniska Högskola.

För information om anmälda styrelseuppdrag och bisysslor för styrelsen, vd och kapitalförvaltningskommittén – Kontakta SSF:s kansli.

Om stiftelsen

- Stöder forskning och forskarutbildning inom teknik, medicin och naturvetenskap i syfte att stärka Sveriges framtida konkurrenskraft.
- Verkar för att reformera svensk forskning i riktning mot excellens och genomslag.
- Skapar bryggor mellan grundforskning och behovsmotiverad forskning där resultat kommer till nytta.
- Finansierar löpande 300 projekt vid universitet och högskolor – många av dem i samverkan med näringslivet och forskningsinstitut.
- Gör riktade forskningssatsningar som ofta är tvär- och mångvetenskapliga.
- Delar ut karriärbidrag till framstående forskningsledare, med tonvikt på de talangfulla unga.
- Uppmuntrar forskares rörlighet i världen, samt mellan akademi, institut, industri, sjukvård och andra samhällsaktörer.
- Bidrar till att skapa forskningsinstrument, -metoder och -tekniker samt kompetens för forskningsinfrastruktur.
- Har en utdelningsvolym på flera hundra miljoner kronor årligen.

STIFTELSEN för
STRATEGISK FORSKNING

